

Vakdidactiek B: Nederlands (H002268)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 3.0 **Studietijd 90 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)	Nederlands	Gent	groepswerk peer teaching werkcollege zelfstandig werk
----------------	------------	------	--

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Desplenter, Youri	LW07	Verantwoordelijk lesgever
Corteville, Ine	LW07	Medewerker
De Bel, Lieve	LW07	Medewerker
Vanacker, Katrien	LW07	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting taal- en letterkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting taal- en letterkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	3	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Taal- en literatuuronderwijs, didactiek moedertaalonderwijs, meertaligheid in een grootstedelijke context

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot de realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties ter voorbereiding van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster.

Inhoud

De leerinhouden sluiten aan bij de vakinhoudelijke vorming van de studenten in de bachelor- of masteropleiding.

Onderstaande topics worden behandeld in het theoretische gedeelte:

- Verdere uitdieping van vakdidactische literatuur en onderzoek binnen het vakdomein met aandacht voor onderzoekscompetenties en de positie van de leerkracht als actief onderzoeker, maar ook als onderzoeker-opleider;
- Kritisch omgaan met verschillende perspectieven op het moedertaalonderwijs (zie Richtlijnen voor moedertaalonderwijs in het hoger secundair onderwijs, gebaseerd op recent onderzoek en visieteksten van onder meer www.taalunie.org en <https://www.vlaamstalenenplatform.be/project-items/rapport-naar-een-talenonderwijs-in-topvorm/>);
- Het vak Nederlands als ondersteuning bij de onderzoekscompetenties van leerlingen in het secundair onderwijs;
- Specifieke aandacht voor taalontwikkelen lesgeven, vraagstelling, instructietaal

en meertaligheid in een grootstedelijke context;

- Academische vakinhouden vertalen in inhouden voor het onderwijs;
- Ontwikkeling van thematische lessenreeksen en goed uitgebouwde projecten, bijvoorbeeld over mediawijsheid, (post)koloniale literatuur of literaire werken uit de canon;
- Diverse evaluatie- en toetsvormen binnen het vakgebied (portfolio voor de vaardigheden of literatuuronderwijs, zelfevaluatie, peerevaluaties, rubric ...) met specifieke aandacht voor het tso- en bso-onderwijs ('arbeidsmarkt' en 'dubbele finaliteit') en het hoger onderwijs.

Bovenstaande onderwerpen zullen zowel theoretisch als praktisch gekaderd worden tijdens de contactmomenten.

Begincompetenties

Van studenten wordt verwacht voldoende domeinspecifieke kennis verworven te hebben vooraleer het opleidingsonderdeel aan te vatten. De toegangsvereisten tot de vakdidactiek zijn gereguleerd. Meer informatie hierover kan geraadpleegd worden op www.ugent.be/educatievemaester.

Eindcompetenties

- 1 De studenten kunnen theoretische inzichten en specifieke domeinkennis naar de lespraktijk vertalen in gevarieerde activerende werkvormen. Ze maken daarbij gebruik van moderne media.
- 2 De studenten kunnen lessenreeksen en (vakoverschrijdende) projecten samenstellen, met aandacht voor het leerplan, de voorkennis van de leerlingen en de doelstellingen.
- 3 De studenten kunnen verschillende evaluatie- en toetsvormen met betrekking tot het Nederlands samenstellen (nieuwe assessments zoals het portfolio, zelfevaluatie en peerevaluatie).
- 4 De studenten kunnen vraagstelling en instructietaal correct inzetten binnen de praktijk en hierbij rekening houden met de beginsituatie van de leerlingen. Ze zijn op de hoogte van de principes van taalontwikkelen lesgeven.
- 5 Studenten kunnen taalproblemen en –belemmeringen bij de leerlingen herkennen, in sommige gevallen remediëren en hierbij feedback geven of de leerling doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp.
- 6 De studenten kunnen differentiëren binnen klasgroepen, met specifieke aandacht voor diversiteit en meertaligheid.
- 7 De studenten kunnen een onderzoekende houding aannemen: ze kunnen kritisch zijn, begrijpen, weten, delen en vernieuwen. Ze kunnen op die manier vernieuwende elementen aanwenden en aanbrengen. Ze nemen kennis van toegankelijke resultaten van onderwijsonderzoek, relevant voor hun eigen praktijk, en sturen zo hun eigen functioneren bij.
- 8 De studenten kunnen een praktijkprobleem identificeren en helder formuleren; dat probleem vertalen in een onderzoeksvraag en deelvragen; een onderzoeksplan opstellen; data verzamelen, opslaan en verwerken; conclusies formuleren, evalueren en rapporteren.
- 9 De studenten kunnen onderzoeksprojecten voor leerlingen in het secundair onderwijs opzetten en die begeleiden.
- 10 De studenten leren kritisch omgaan met taaltechnologische hulpmiddelen (beperkingen en ethische bezwaren) en ze kunnen op die manier hun leerlingen het wetenschappelijk en maatschappelijk belang van taaltechnologie doen inzien in vakken als 'Taalredactie en Taaltechnologie'/'Taalredactie en Communicatie'.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Groepswerk, Werkcollege, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Met het groepswerk wordt gerefereerd aan het uitwerken van een project (in groep) in het kader van de jaarlijkse uitwisseling met UA en KU Leuven, in de vorm van een projectenbeurs.

LIO-richtlijnen worden individueel met de studenten besproken.

(Goedgekeurd)

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Syllabus

Naam: nvt

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Type: Reader

Naam: nvt

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Type: Handouts

Naam: nvt

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Type: Project

Naam: Eendaagse uitwisseling met KU Leuven of UAntwerpen

Richtprijs: € 20

Optioneel: nee

Referenties

- Witte, T. (2008). *Het oog van de meester*. Delft: Eburon.
- Hajer, M. & Meestringa, T. (2009). *Handboek Taalgericht vakonderwijs*. Amsterdam: Coutinho.
- Van den Branden, K. (2013). *Onderwijs voor de 21ste eeuw. Een boek voor leerkrachten en ouders*. Leuven: Acco.
- Mottart, A. & Lauwers, H. (2015). *Onderzoekskompetent in de klas*. Gent: Academia Press.
- Nederlandse Taalunie (2017). *Iedereen taalcompetent!* Den Haag: Nederlandse Taalunie. Online te raadplegen via: taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/iedereen_taalcompetent_0.pdf
- Vanhooren, S. & Wulftange, L. (2020). *De taalcompetente leraar. Een referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen*. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- D'Hoker, E. (2021). *Leerlingen en literatuur*. Tiel: Lannoo.
- Schiepers, M. e. a. (2022). *Voluit taal. Didactiek Nederlands voor de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs*. Leuven: Borgerhoff & Lamberigts
- Dera, J. (2023). *Vaardig met vakinhoud*. Bussum: Coutinho.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

De studiebegeleiding gebeurt door de lesgevers.

Interactieve ondersteuning via het online leerplatform.

Feedback verloopt via e-mail, tijdens de contacturen of op afspraak.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- Onder 'participatie' wordt de microteaching begrepen. De student ontvangt naderhand feedback van de peers en van de onderwijsdidactici.
- Onder 'werkstuk' wordt het uitwerken van een lessenreeks begrepen.
- Voor LIO's wordt de evaluatie individueel vastgelegd.

(Goedgekeurd)

Eindscoreberekening

NPE (100%): Het werkstuk telt mee voor 50% en de participatie ook voor 50%.
Wanneer men niet deelneemt aan één of meer onderdelen van de evaluatie kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore in dat geval een cijfer van 8 of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (hoogstens 7/20)
Aanwezigheid in de lessen is verplicht. Wie ongegrond afwezig is, kan eveneens een niet-delibereerbare eindscore krijgen.

Faciliteiten voor werkstudenten

Te bepalen in overleg met verantwoordelijk lesgever.
LIO's bespreken hun traject met de verantwoordelijk lesgever.